

Overenskomsten med A/S De danske Spritfabrikker forudsætter, at Selskabet har Eneret til at fremstille Spiritus samt Akvavit og Brændevin, saaledes at Fabrikkerne har et retligt Monopol paa Fremstillingen af disse Varer. I Henhold til Bekendtgørelse af 28. April 1923, der afløste den tidligere Bekendtgørelse af 15. Januar 1921, jfr. Bekendtgørelse af 6. Marts og 6. Oktober 1917, er det for Tiden kun tilladt De danske Spritfabrikker at fremstille Drikkespiritus i følgende aarlige Mængder: 1 320 000 Liter 100 pCt. Spiritus til Fremstilling af Akvavit og Brændevin og 850 000 Liter 100 pCt. Spiritus til Forskæringsbrug.

Paa Fremstillingen af Gær havde Selskabet indtil Lov af 15. Maj 1933 et faktisk Monopol, idet nye Fabrikker for det første kun maatte fremstille Gær uden samtidig Tilvirkning af Sprit og dernæst maatte regne med at bringe sine Varer paa Markedet i Konkurrence med en Virksomhed, der forud — bortset fra en ringe Indførsel — er Eneleverandør til det danske Marked.

Da det private Selskabs Monopolstilling er tilvejebragt gennem Statens Medvirkning, har Staten selvfølgelig krævet Tilsyn med Selskabet, navnlig til Regulering af dets Prispolitik.

Den gældende Overenskomst mellem Staten og A/S De danske Spritfabrikker tilsiger paa den ene Side Selskabet, dels at dets Monopolstilling vil blive opretholdt under Overenskomstens Gyldighedsperiode, dels at Selskabets Stilling inden for Ordningens Rammer ikke vil blive forholdsmæssig forringet; paa den anden Side er der i Overenskomsten indført Bestemmelser, som gør Selskabet interesseret i at føre en set fra et Forbrugersynspunkt forsvarlig Prispolitik. Disse Bestemmelser er i Hovedsagen følgende:

Aktieselskabets Fortjeneste til Afskrivninger, Henlæggelser, Tantiemer og Udbytte maa ikke udgøre udover et vist Ørebeløb pr. fremstillet Vareenhed (kg Gær og Liter 100 pCt. Sprit). Dette Ørebeløb blev ved Overenskomstens Oprettelse fastsat saaledes at det under Hensyn til den dengang fremstillede Mængde gav en passende Forrentning af Aktieselskabets Egenkapital (Aktiekapital og Reserver); nemlig til 10 Ø. pr. Enhed for de første 9 Mill. Enheder og 5 Ø. pr. Enhed for overskydende Enheder; men det kan nedsættes, hvis f. Eks. den naturlige Befolkningsforøgelse fører til udvidet Salg. Aktieselskabet maa selv fastsætte Priserne paa sine Varer, ogsaa Detailudsalgsprisen, dog at Staten har Indseende med Prisolmægninger fra en Vare til en anden, med Forskelspriser overfor de forskellige Kunder og med de beregnede Forhandleravancer. Det er herved en Forudsætning, at Priserne stedse holdes saa lavt, som Forholdene gør det muligt. Saafremt Aktieselskabets Priser sættes saa højt, at Selskabets samlede Salgsindtægter i et Regnskabsaar overskrider Produktionsomkostningerne med Tillæg af det begrænsede Fortjenestebeløb, indgaar Merfortjenesten i en særlig Fond, Prisreguleringsfonden, der skal benyttes til Prisnedsættelser, hvis saadant findes paakrævet, og ellers skal indgaa i Statskassen. Prisreguleringsfonden kan højst vokse med 500 000 Kr. aarlig og maa i alt ikke overstige 1½ Mill. Kr. Beløb herudover og Beholdningen ved Ordningens Ophør indgaar i Statskassen. Det er herigennem sikret, at Aktieselskabet kun har Mulighed for at forøge sin Fortjeneste ved et forøget Salg, og da et saadant særlig vil betinges af, at Selskabet holder sine Priser lavest muligt, har Selskabet en naturlig Interesse i at holde sine Fremstillingsudgifter nede.

Denne Selskabets Interesse i lavest mulige Fremstillingsudgifter søges i Overenskomsten yderligere styrket paa forskellig Vis.

For hvert Regnskabsaar aftales det forud, at der ved Opgørelsen med Staten for Regnskabsaaret skal regnes med et bestemt forud fastsat Ørebeløb pr. Enhed (kg Gær og Liter 100 pCt. Sprit) for Udgifterne til Reparationer, Vedligeholdelse og Nyanskaffelser, idet saadanne Udgiftskonti er uklart afgrænsede, saaledes at der derunder vilde kunne skjules irregulære Udgiftsposter, der kunde give Selskabet uhjemlet Fortjeneste. Ved de aarlige Aftaler herom sættes Udgiftsbeløbene under Hensyntagen til tidligere Aars Ansættelser og faktiske Udgifter samt selve Aarets Prisniveau til et vist Ørebeløb pr. fremstillet Vareenhed. Forskellen mellem det saaledes beregnede og det faktiske Beløb til Reparationer, Vedligeholdelse og Nyanskaffelser afregnes ved Aarets Slutning med en særlig Fond, Reparations- og Fornyelsesfonden, der er baandlagt til denne Anvendelse. Hensigten med denne Bestemmelse er, at Selskabet ikke skal være interesseret i at udnytte det fulde fastsatte Beløb i et enkelt Aar, men kan udskyde Foretagelsen af visse Reparationer til